

Ettepanek erihoolekandetasutuste reorganiseerimise määruse muutmiseks.

Erihoolekandeteenuse Pakkujate Liit arutas 19. novembril 2015. a sotsiaalministri määrust erihoolekandetasutuste reorganiseerimine. Kahjuks ei ole liidul olnud võimalust määruse viimase versiooni suhtes ettepanekuid teha, sest seda erihoolekandeteenuse osutajatele ja teenuse kasutajatele kooskõlastamiseks ei esitatud.

Erihoolekandeteenuse Pakkujate Liit ei ole nõus määruse uue piiranguga asukoha suhtes ja liiga suure lubatava teenuse kasutajate arvuga rajatavates teenuseüksustes. Leiame, et määrus ei arvesta Eesti killustatud piirkondlikku jaotust, annab võimaluse liiga suurte teenuseüksuste, sisuliselt hooldekodude loomiseks ja toetab jätkuvalt institutsionaliseerimist läbi suurtele teenuseosutajatele eelise andmise toetuse saamisel. Ümberkorraldamisest on välja jäänud ööpäevaringse toetusega kogukonna kesksete teenuskohtade loomine.

Määruses toodud uued piirangud on muutnud tühiseks väikeste erihoolekande arendajate algatused ja investeeringud uute teenuskohtade loomiseks. Need tegevused olid eelnevalt kooskõlastatud sotsiaalministeeriumiga ja tehti eeldusel, et Euroopa Liidu vahenditest toetatakse nende teenuskohtade loomist.

Muret tekitavaks arenguks on liidu jaoks ministeeriumi ametnike poolt määruse tutvustamisel ja määruse arutelul riigikogu sotsiaalkomisjonis väljendatud seisukoht, et 86% ehk enamuse Euroopa Liidu toest saavad just suured erihooldekodud.

Praegusel kujul vastuvõetud määrus ei loo võimalusi kõigile teenusepakkujatele võrdsetel alustel erinevate teenuskohtade loomiseks ja teenuse kasutajatele tõeliste valikute tekkimiseks. Olemasolevate suurte institutsioonide asendamine paljude erinevate kogukonnas elamist toetatavate erinevate teenustega on Euroopa Komisjoni deinstitutionaliseerimise ekspertrühma üks olulisemaid väljatoodud põhimõtteid.

Eestis tegutseb üle saja erihoolekandeteenuse osutaja, kes kõik on võimelised looma uusi kogukonnakeskseid erihoolekande teenuse kohti. Kitsendades reorganiseerimise õiguse ja kohustuse vaid suurtele erihooldekodudele on tulemuseks teenuse kasutajate arvamise mitteamestamine oma elukorralduse suhtes, ajaline piiratus tegevuste elluviimiseks.

Arenguvision, kus institutsioonid on peamised erihoolekande deinstitutionaliseerimise läbiviijad, selle asemel et võimaldada kõikidel huvipooltel võrdsetel võimalustel luua uusi kogukonnakeskseid ja kogukonna ressursse kasutavaid teenuskohti, ei toimi. Seda on näidanud kogu Euroopas läbi viidud erihoolekande deinstitutionaliseerimise protsess.

Eesti erihoolekandeteenuste süsteem suudab ka praegu suurtes hooldekodudes elavaid teenuse kasutajaid kogukonda tuua, arvestades seejuures teenuse kasutaja tahet oma elukeskkonna suhtes. Deinstitutionaliseerimist takistab teenuskohtade puudumine. Uusi teenuskohti soovivad luua paljud teenuseosutajad.

Kutsume sotsiaalministeeriumi üles peatama määruse rakendamisega seotud toimingud ja korraldama avalikku arutelu kirjas näidatud probleemide üle jõudmaks kõiki huvipooli arvestava tulemuseni.

Lugupidamisega

Indrek Sooniste
Erihoolekandeteenuse Pakkujate liit
Indreksooniste@gmail.com
Tel +3725182669